

Sygn. akt I USK 121/21

POSTANOWIENIE

Dnia 11 marca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Piotr Prusinowski

w sprawie z odwołania J. G.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w T.
o datę przyznania prawa do emerytury,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 11 marca 2021 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 12 grudnia 2019 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy wywiódł, że wnioskodawca w dniu 22 czerwca 2018 r. osiągnął powszechny wiek emerytalny i jako, że był wówczas uprawniony na stałe do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy, miał do niego zastosowanie art. 24a ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Tym samym Zakład Ubezpieczeń Społecznych miał obowiązek przyznać wnioskodawcy z urzędu emeryturę z dniem osiągnięcia przezeń powszechnego wieku emerytalnego, to jest ukończenia 65 roku życia. Sąd wskazał również, że podnoszona przez wnioskodawcę okoliczność, iż wysokość emerytury ustalona w miesiącu czerwcu jest niższa od ustalonej w lipcu, pozostaje bez wpływu na datę przyznania z urzędu prawa do emerytury. Podkreślił, że skuteczne nabycie przez skarżącego prawa do emerytury zaskarżoną decyzją, wyklucza możliwość ponownego przyznania prawa do emerytury od lipca 2018 r. i ustalenia na nowo wysokości emerytury. Sąd Apelacyjny zaakceptował i

przyjął za własne ustalenia faktyczne Sądu Okręgowego. Podkreślił, że obowiązujące przepisy nie dają możliwości zrzeczenia się prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, tym samym pismo z dnia 20 czerwca 2018 r., w którym wnioskodawca oświadczył, iż poczynając od dnia 1 czerwca 2018 r., rezygnuje z wypłacanego mu świadczenia rentowego nie mogło wywrzeć jakichkolwiek skutków prawnych. Sąd Apelacyjny podniósł, że obowiązujące przepisy przewidują automatyzm w przyznawaniu dotychczasowemu renciście świadczenia emerytalnego. Innymi słowy, przyznanie wnioskodawcy, pobierającemu dotychczas rentę z tytułu niezdolności do pracy, prawa do emerytury, poczynając od dnia 22 czerwca 2018 r., to jest od dnia, w którym ukończył 65 rok życia, a nie od lipca 2018 r. - jak życzył sobie tego apelujący we wniosku z dnia 2 lipca 2018 r. - nie jest zależne od woli sądu, czy też organu rentowego, lecz wynika wprost z przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, których treść nie pozostawia pola do interpretacji.

Skargę kasacyjną oparto na naruszeniu prawa procesowego to jest, art. 378 § 1 k.p.c. poprzez nie wzięcie pod uwagę i rozważenie wszystkich podniesionych w apelacji zarzutów i wniosków.

Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jako oczywiście uzasadnionej, ponieważ wydane orzeczenie narusza przepis wskazany w petitum, a ponadto rażąco narusza konstytucyjne prawo do równości i zabezpieczenia społecznego. Wskazał również na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne. Zdaniem skarżącego, problem, który leży u podstaw niezadowolenia ubezpieczonego jest doskonale znany wszystkim podmiotom publiczno-prawnym, od których zależy prawidłowe i zgodne z Konstytucją RP tworzenie i stosowanie przepisów prawa, budzi poważne wątpliwości w publikacjach, wystąpieniach publicznych, a przede wszystkim wśród osób „dotkniętych” tymi skutkami. Praktyka wieloletnia wyraźnie bowiem pokazuje, że przyznana i wyliczona w czerwcu emerytura różni się znacznie od hipotetycznej emerytury wyliczonej w innym miesiącu. Dodatkowa komplikacja wynikająca z przepisu art. 24a ustawy o emeryturach i rentach z FUS dotyczy osób urodzonych w czerwcu, które przed osiągnięciem wieku emerytalnego pobierały rentę z tytułu niezdolności do pracy z powodu choroby. O ile w przypadku wszystkich innych

osób wystarczy wiedza o tak niefortunnym sposobie obliczania emerytury i uniknięcie złożenia wniosku o emeryturę w miesiącu czerwcu o tyle osoby urodzone w czerwcu i pobierające rentę, nie mają możliwości wyboru ponieważ dla nich, stosownie do przepisu art. 24a ustawy, emerytura jest przyznawana w czerwcu z urzędu. Nadto zdaniem skarżącego w sprawie występuje zagadnienie prawne, uzasadniające przyjęcie skargi do rozpoznania, które można sprowadzić do pytania czy z punktu widzenia prawa do zabezpieczenia społecznego (art. 67 Konstytucji) można akceptować w ustawie o emeryturach i rentach z FUS rozwiązania, które obniżają świadczenie bez racjonalnego uzasadnienia. Wskazał, że pomimo istnienia doniosłego społecznie prawnego problemu i dostrzegania go przez podmioty odpowiedzialne za tworzenie i stosowanie prawa, nie podjęto w tej sprawie żadnych działań. Dlatego zdaniem skarżącego rozpoznanie sprawy przez Sąd Najwyższy może doprowadzić do zmiany sytuacji nie tylko skarżącego, ale także w wymiarze ogólnospołecznym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Brak jest podstaw uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W myśl art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Ujęta w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. przesłanka ma miejsce wtedy, gdy zasadność podniesionych w niej zarzutów wynika *prima facie*, bez głębszej analizy prawnej. Dotyczy to więc jedynie uchybień przepisom prawa materialnego albo procesowego, zarzucanym sądowi drugiej instancji, o charakterze elementarnym (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 2015 r., IV CSK 263/15, LEX nr 1940571). Chodzi zatem o taką sytuację, gdy nie tylko zgłoszony zarzut jest słuszny, ale także stwierdzona nieprawidłowość jest tego rodzaju, że powoduje jaskrawą wadliwość zaskarżonego orzeczenia (postanowienie Sądu Najwyższego z

dnia 13 kwietnia 2016 r., V CSK 622/15, LEX nr 2057365). Dla stwierdzenia, że w sprawie tak rozumiana przesłanka wystąpiła skarżący powinien był wskazać konkretne, naruszone przez sąd przepisy, a także powinien był przytoczyć odpowiednie argumenty wyjaśniające, dlaczego te przepisy zostały, jego zdaniem, w tak ewidentny sposób naruszone (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 maja 2018 r., I CSK 42/18, LEX nr 2508120). W rozpoznawanej sprawie skarżący nie wskazał w naruszeniu jakich przepisów upatruje oczywistej zasadności skargi. Argumentacja w tym zakresie została sprowadzona do niezadowolenia skarżącego ze sposobu ustalania wysokości emerytury dla osób, które przechodzą na emeryturę w czerwcu. Oczywista zasadność skargi nie dotyczy zatem błędnej interpretacji przez sądy *meriti* obowiązujących przepisów prawa, ale sprowadza się do krytyki obowiązującej regulacji prawnej, co wymyka się ocenie Sądu Najwyższego.

Zauważyć należy, że Sąd Najwyższy w swoim orzecznictwie odniósł się do kwestii ustalania emerytury w miesiącu czerwcu. W postanowieniu z dnia 6 października 2015 r., III UZP 9/15, LEX nr 1923849 przyjął, że w przypadku ustalania wysokości emerytury w czerwcu 2014 r., składki zaewidencjonowane na koncie ubezpieczonego podlegają jedynie rocznej waloryzacji. Waloryzacja roczna przeprowadzona w dniu 1 czerwca 2014 r. dotyczy bowiem składek wpłaconych do końca 2013 r. i zaewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego na dzień 31 stycznia 2014 r. Składki te nie podlegają już ponownej waloryzacji kwartalnej z art. 25a ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, skoro nie są składkami zaewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego po dniu 31 stycznia roku, za który przeprowadzono ostatnią waloryzację. Natomiast w świetle art. 25a ust. 1 pkt 3 i 4 ustawy, składki wpłacone poczynając od dnia 1 stycznia 2014 r. podlegają waloryzacji kwartalnej w przypadku emerytur, których wysokość ustalana jest poczynając od trzeciego kwartału tegoż roku. Jeśli zatem wysokość emerytury ustalana jest w czerwcu 2014 r., na podstawę jej obliczenia składa się suma: 1) kwoty składek ustalonej po ostatniej rocznej waloryzacji przeprowadzonej 1 czerwca 2014 r.; 2) nominalnej kwoty składek należnych za okres od 1 stycznia 2014 r. do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc wypłaty emerytury, które w świetle art. 25a ust. 1 ustawy nie podlegają waloryzacji kwartalnej, a jednocześnie

nie zostaną objęte kolejną waloryzacją roczną przypadającą dopiero na dzień 1 czerwca 2015 r.

Jeżeli skarżący jako przesłankę uzasadniającą przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazuje występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, to powinien zagadnienie to przedstawić przez jego sformułowanie z przytoczeniem przepisów prawa, na tle których ono powstało, przytoczyć argumenty prawne prowadzące do rozbieżnych ocen prawnych, a także wykazać, że jest to zagadnienie, którego rozwiązanie jest istotne nie tylko dla rozstrzygnięcia rozpoznawanej sprawy, lecz także dla praktyki sądowej (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 2016 r., II CSK 382/15, Legalis nr 1508600; z dnia 21 czerwca 2016 r., V CSK 21/16, Legalis nr 1482401; z dnia 24 maja 2016 r., I CSK 666/15). Innymi słowy istotne zagadnienie prawne powinno kotwiczyć się w regulacji prawnej, która powinna zostać przeanalizowana i opracowana, tak aby to wpierw sam skarżący mógł stwierdzić, że istotne zagadnienie prawne rzeczywiście występuje i dlatego powinien rozpoznać je Sąd Najwyższy (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2015 r., III UK 206/13). Biorąc pod uwagę, że przy wskazanej podstawie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania rolą Sądu Najwyższego jest wykładnia przepisu, który nie doczekał się wykładni, zasygnalizowana przez skarżącego wątpliwość, jako niepowiązania z konkretnym przepisem prawa, wymyka się ocenie.

Ponadto łączenie przesłanki oczywistej zasadności skargi z występowaniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, budzi poważne zastrzeżenia. Przesłanki uzasadniające przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania zawarte w pkt. 1 i 4 art. 398⁹ § 1 k.p.c. wzajemnie się krzyżują i wykluczają możliwość przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania zarówno z uwagi na interes publiczny (pkt 1 powołanego przepisu), jak i prywatny skarżącego (pkt 4 powołanego przepisu). Trudno sobie bowiem wyobrazić sytuację, w której wyrok jest oczywiście wadliwy a jednocześnie w sprawie występuje tak poważna wątpliwość prawna, że wymaga interwencji i rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 listopada 2013 r., I UK 291/13, LEX nr 1430990). Co jest sporne nie może być oczywiste (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 18

października 2016 r., I UK 466/15, LEX nr 2159122; z dnia 9 kwietnia 2014 r., V CSK 383/13, LEX nr 1771724).

Z uwagi na powyższe, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji.